

อัคริยา วัชรายน 2552: กำเนิดพระพุทธรูปแบบคันธาระกับสุนทรียศาสตร์ของกรีก
ตามทฤษฎีของเพลโต ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ปรัชญาและศาสนา) สาขาวิชา
ปรัชญาและศาสนา ภาควิชาปรัชญาและศาสนา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก:
ผู้ช่วยศาสตราจารย์หม่อมหลวงนิพาดา เทวกุล, Ph.D. 155 หน้า

วิทยานิพนธ์นี้เป็นการมุ่งศึกษาอธิบายพระพุทธรูปแบบคันธาระด้วยทฤษฎี
สุนทรียศาสตร์ของเพลโต ผู้ซึ่งเป็นนักปรัชญากรีกคนสำคัญของโลก โดยทำการศึกษากำเนิดและ
ลักษณะของพระพุทธรูปแบบคันธาระเพราะพระพุทธรูปแบบคันธาระถือว่าเป็นพระพุทธรูปสกุล
แรกของโลกและมีลักษณะที่ได้รับอิทธิพลจากต่างชาติเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยเป็นการวิจัยเชิงเอกสาร
ที่ใช้ข้อมูลระดับปฐมภูมิและทุติยภูมิ อันประกอบด้วย บางตอนของพระไตรปิฎก และบทสนทนา
ของเพลโตโดยเฉพาะด้านสุนทรียศาสตร์ รวมถึงด้านศาสนา ประวัติศาสตร์ และศิลปะ

ผลจากการศึกษาค้นคว้าสรุปได้ว่า ทฤษฎีสุนทรียศาสตร์ของเพลโตสามารถนำมาอธิบาย
วิเคราะห์พระพุทธรูปแบบคันธาระได้สองประการด้วยกัน คือ ประการแรก ทฤษฎีเรื่องการ
เลียนแบบสามารถนำมาอธิบายการสร้างพระพุทธรูปแบบคันธาระที่ได้รับอิทธิพลจากศิลปะแบบ
กรีก-โรมัน ซึ่งสร้างโดยช่างชาวกรีกในคันธาระที่สืบเชื้อสายมาจากทหารของพระเจ้าอเล็กซาน
เดอร์มหาราช พบว่าลักษณะของพระพุทธรูปแบบคันธาระเกิดจากการที่ช่างเลียนแบบสิ่งต่างๆที่
มีอยู่ในธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นรูปลักษณะของมนุษย์หรือวิถีชีวิตต่างๆของผู้คนในสมัยนั้น
ประการที่สอง ธรรมชาติของพระพุทธเจ้าสามารถนำมาเปรียบเทียบได้กับความจริงสูงสุดของเพลโต
ในโลกของแบบ นั่นคือมนุษย์ไม่ควรยึดติดอยู่แต่เพียงรูปแบบที่คงามของพระพุทธรูปที่อยู่ใน
โลกแห่งผัสสะ แต่ควรก้าวเข้าสู่ความจริงสูงสุดของพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ซึ่งเป็นสิ่ง
ที่นำมนุษย์เข้าสู่นิพพาน เช่นเดียวกับการที่มนุษย์ไม่ควรยึดติดอยู่กับสิ่งสวยงามต่างๆในโลกของ
ผัสสะ แต่ควรก้าวเข้าสู่โลกแห่งความจริงหรือโลกของแบบ ซึ่งเป็นโลกที่แท้จริง เป็นนิรันดร์และ
ไม่เปลี่ยนแปลง

Acchariya Watcharayon 2009: The Origin of the Buddha Image in the Gandhara School and Plato's Greek Aesthetics. Master of Arts (Philosophy and Religion), Major Field: Philosophy and Religion, Department of Philosophy and Religion.
Thesis Advisor: Assistant Professor M.L.Nipada Devakul, Ph.D. 155 pages.

This research is aiming at studying the explanation between the Buddha image in the Gandhara school and Plato's aesthetic theory. The researcher starts with the origin and styles of the Buddha image which are regarded as the first school in the world and the Plato's aesthetic theory by using the primary and the secondary documentary sources which are the Tripitaka and the Plato's dialogues particularly aesthetics, religion, history and art

The result of this study is that we can interpret the Gandharan Buddha image by Plato's aesthetic theory in two different ways. Firstly, the imitation theory can be explained the making of the Gandharan Buddha image under the influence of Greco-Roman art by the Gandharan craftsmen who were the Greek descendants of Alexander the Great's soldiers since we find that the Buddha image is influenced by imitating nature at the particular period like the nature human form and the way of normal life without making the Buddha image in the idealistic form. Secondly, dharma of the Buddha can be compared with Plato's ultimate reality of the World of Idea that is man should not be attached to only the beautiful form of the Buddha image in this sensible world but he should go beyond to the ultimate reality of the Buddha teaching which will lead man to the Nirvana in the same way that man should not be attached only to beautiful forms in the sensible world but should go beyond to the Intelligible world or the World of Idea which is the real world, eternal and changeless.